



SZEGÉNYYSÉGBEN, TUDOMÁNYBAN, HITBEN

Munkáikat a szakma jól ismeri, mindkettőjüknek van rádiós sorozata is, az óbudai szalézi közösség elismert tudós tagjaként egyikük Biblia-kört, másikuk Szellemi műhelyt tart minden héten – a mostani időben online –, a fél 11-es misén pedig egyikük az olvasmányt, másikuk a szentleckét olvassa. **Dér Katalin** klasszika-filológus és **Horváth Pál** filozófus már egy évtizede a Képmás szerzői, de azt kevesen tudják, hogy férj és feleség.

♦ – Hogy ismerkedtetek meg?

Pál: 45 éve ismerjük közelebről egymást. Előtte is felfigyeltem rá, ahogy az ember megnézi a csinos lányokat, de akkor még csak egy volt közülük. Ő akkor már végzett, és könyvtáros volt az egyetemen, én meg még hallgató. Aztán egy házibulin kerültünk közelebbi kapcsolatba, utána kezdtem el udvarolni neki '76-ban, év elején. Aztán, szerintem körülbelül két hét múlva, közöltem vele, hogy el szeretném venni feleségül. Katiban azt hiszem, „megfordult a kisborjú”, hogy az örömtől vagy a riadalomtól-e, azt nem tudom...

Katalin: A riadalomtól, szívem.

Pál: ...a lényeg az, hogy decemberre legyőztem a női ellenállást. A kollégák és diákok végig szurkoltak nekünk.

– Mitől volt a riadalom?

Katalin: Akkoriban nagyon erős érzelmi hullámvásában voltam, rossz kapcsolatokon és szakításokon voltam túl, le is fogytam. Nem voltam biztos benne, hogy Pali ennek a megoldása. De ő annyira hitt bennünk, hogy végül elhittem, hogy nekem is ez a kikötő adja majd meg a nyugalmat. De az az igazság, hogy bennem inkább csak a házasságunk alatt erősödött meg ez a meggyőződés.



”

*Nagyszerű dolog,
hogy mi nemcsak
a főzésről,
a vásárlásról
tudunk vitatkozni,
hanem a szakmáról is,
például érdemi dogmatikai
vitákat folytatunk.*

Pál: Én konokul tervező ember vagyok, például, ha autóval elmegyek valahova, előre eltervezem, hogy 150 km után melyik sávba sorolok. Kinéztem magamnak ezt a kis nőt. Katiban mindig volt egy kis kishitűség, nem tudós-ként vagy tanárként, hanem magánemberként, rám meg minimum a nagyképűt lehetett mondani, de az ellentétek jól kiegészítik egymást. Ez nem azt jelenti, hogy nem voltak vitáink. Egy kapcsolat akkor tud igazán erős lenni, ha túléli pár krízist és képes regenerálódni. Az ifjú szerelmes mindig azt hiszi, hogy nincs élet a másik nélkül. 30-40-50 év után az a szép, hogy megbizonyosodik róla, hogy tényleg nincs. Az igazán jó házasságban – és én a miénket annak tartom – a másik nemcsak érzelmi szinten lesz nélkülözhetetlen, hanem ténylegesen. Miközben persze néha piszkosul útban van és idegesít. Mi gyakorlatilag ugyanazzal foglalkozunk, és nagyon sok mindenben nem értünk egyet a szellemiek tekintetében. De nagyszerű



Az érzelmek túl vannak értékelve,

viharokba kergetnek, és ezekből a viharokból néha nehéz kijönni.

dolog, hogy mi nemcsak a főzésről, a vásárlásról tudunk vitatkozni, hanem a szakmáról is, például érdemi dogmatikai vitákat folytatunk. Szerintem ez is egy stabilizáló tényező, a másik ilyen meg a család. Az ember egy idő után azt érzi, hogy amíg két ember van csak együtt, az mégiscsak egy üres halmaz. Két és fél év házasság után Kati halálosan kétségbe volt esve, hogy nekünk nem lesz soha gyerekünk.

Katalin: Rá is költöttük az egyikünk fizetését a másfél éven át tartó kezelésekre, injekciókúrákra, de sikerült, megszületett a fiunk. Aztán később a lányunk. A másik, ami alapvetően meghatározta a házasságunkat, hogy nagyon szegény családból jöttünk. Édesanyámnak napi filléres gondjai voltak, a szüleim csak néhány osztályt végeztek el az általános iskolából. Sem anyagilag, sem szellemileg nem tudtak támogatni. Egy icipici lakásban még két gyerekkel is élelmiszer-vásárlási gondjaink voltak. Paliban mindig is elképesztő spórolás volt, és mindez ma is bennünk van, amikor már megengedhetnénk magunknak, hogy jobban költekezzünk. A lakásunkat mi „zsíros kenyereztük össze”. Büszkék vagyunk arra, hogy mindkét gyerekünket tudtuk taníttatni, a fiunknak vagy öt diplomája van, és egy-egy kis lakással is el tudtuk őket indítani az önálló életben. Pali rendszerint csak két dologra „csórt el” pénzt az itthoni kasszából: könyvekre és a gyerekeknek játéokra. És rengeteget játszott velük.

Pál: Hatéves koromtól gyűjtöm a könyveket, akkor beszámoltam a nyolcvanvalahány könyvemet, és azóta is jegyzem őket, most olyan 14 000 darab van. De én sem jöttem igazán értelmiségi közegeből, apám hivatalnokként kezdte, aztán politikai okok miatt raktárvezetőként dolgozott. A latin-görög klasszikusokat állítólag kívülről citálta, de korán meghalt, engem már nem tudott tanítani.

– A nehézségeken és a szülőségen kívül mi az, amit még együtt éltetek meg?

Pál: A hit.

Katalin: Az érzelmi viharaim az esküvőnk után is folytatódtak. Én is úgy voltam vele, mint sokan: az érzelmeim, indulataim mentén döntöttem. Az érzelmek túl vannak értékelve, viharokba kergetnek, és ezekből a viharokból nehéz kijönni, sokszor pszichés betegségbe torkollnak. Nemrég találtam a Példabeszédek Könyvében egy új kedvenc részt: „Meggondolás öröködik feletted, értelem őriz téged.” Az életem minden területe egyszerre jött rendbe... Én sem neveltetésemben, sem az iskolában nem hallottam hitről, szinte arról se, hogy hány Isten van. És egy reggel, minden előzmény nélkül, félálomban ért egy misztikus élmény. Kipattantam az ágyból, és tudtam, hogy most el kell mennem egy templomba, el is rohantam a legközelebbi bibe. Ott teljes bizonyosságot nyertem, a mennyországról, Jézus Krisztusról, a megváltásról. Abban az órában meg is gyógyultam. Egy hét múlva már Pali is jött velem a templomba.

– Pali, te hogy láttad mindezt kívülről?

Pál: Félálomban megkérdeztem, hogy hova a fenébe méész.

Katalin: Akármilyen drámaian hangzik, azt látta, hogy elment egy beteg nő, és visszajött egy egészséges.

Pál: Ennél azért hosszabb az én történetem, mert nekem volt vallásos múltam, fiatalon hitelhagyó voltam, az a típus, aki egyszer csak kikopik a templomból, az egyházból. Miközben kutatóként a hitigazságokkal foglalkoztam, vagyis az érintettség megmaradt, csak a hit bátorsága veszett el, fölvettem helyette a nagyképű, tudósi távolságtartó hozzáállást a vallással kapcsolatban.

Közben mégis valahol mélyen volt bennem egy paradoxon, hogy a hittől végül Isten sem ment majd meg. Az első impulzust a lányom adta, akiben öt évesen olyan fajta vallási affinitást éreztem, ami elgondolkodtatott. Honnan van ez? Mi ugyanis steril, világnézet-semleges nevelést adtunk nekik, mondván, döntsenek ők, ha felnőnek. Kati fordulata azt jelentette, hogy a visszatalálásban van partnerem. Biztos vagyok abban, hogy hit nélkül a házasságunk sem maradt volna meg. Fiatalon az ember még azt gondolja, hogy ez pótolható ezzel, azzal, amazzal, de nem. A hit a mindennapi életünkre is rácsatlakozott, az érzelmi világunkra is és egy intellektuális újratöltődést is hozott.

Katalin: Amikor megtértem, otthagytam a korábbi foglalkozásomat – latin szakos egyetemistáknak tanítottam ókori tudományokat –, és beiratkoztam a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre, mert mindent akartam tudni Jézusról. Azóta csak ezzel foglalkozom. Alig vártam, hogy nyugdíjba jöhessenek az egyetemről, és csak ezzel foglalkozhassak.

– Fontos, amit mondtál arról, hogy fiatalon még sokaknak nincs hiányérzetük a hittel kapcsolatban. Sokan ugyanis azt mondják, hogy az idősebb korban megtérők a haláltól félnek.

Katalin: Inkább az élettől, aminek enélkül nincs értelme.

Pál: Hívő emberekben is rossz reflex, ha a hit vigasz és menekülési útvonal. Erre a teológia is rátesz, amikor azt mondja, hogy a hit a szenvedés emlékezete. A népi vallásosság is ezt erősíti, pedig az evangélium örömhír. Kedves régi szerzetes ismerősünk mondta mindig, hogy „gyerekek, a 15. stációt ki ne felejtjük, az az öröm.” A hívő ember sem különb a többieknél, kis és nagy disznóságaink vannak, de a hitünk mindig ad korrekációs lehetőséget, az utolsó óráig.

– A megbocsátást nem könnyű gyakorolni a házasságban sem...

Pál: Hát, meg kell tanulni, az biztos. Nem könnyű a „vétkedre nem emlékezem” kategóriába tenni a dolgokat. Ez nem azt jelenti, hogy leépítjük a múltat, hanem hogy nem érdemes a kicsi és nagy sérelmeket megőrizni, mert ezek szemrehányásként újra és újra előkerülnek és kikezdi a bizalmat. Bizalom nélkül pedig nincs

szerelmem sem. Persze a szerelmes ember féltékeny is, de az inkább csak a játékos felszíne a dolgoknak. A bizalom soha nem szűnhet meg.

– Emlékeztek olyan esetre, amikor nagy szükség volt a másik szakmai támogatására?

Katalin: Nekem állandóan. Az első generációs értelmiségiek életük végéig hordozzák a megfélemlési kényszert. Pali nagyon tudja az emberben tartani a lelket, világossá tudja tenni, hogy nem reális a kudarcélményem. És tudja, hogy nekem erre szükségem is van.

Pál: Nekem a segítség Kati maga, nem lehet ezt különösebben kielemezni. Főleg az utóbbi másfél évtizedben nagyon inspirál és lelkesít, amit csinál. Én mániákus vagyok, 10 éve elhatároztam, hogy a Mária Rádióban elmondom a keresztény gondolkodás történetét, most tartok a barokk közepén, ha megérem, 10 év múlva elérek a 21. századig. De a szakma sava-borsa a Katitól érkező kihívásokban van benne.

Katalin: Azért Pali életében a tanítás nagyon fontos.

Pál: Tényleg a legkülönbözőbb helyeken tanítottam, egyetemen, TIT-előadásokon, harkniztam mindenfelé, még a Rendőrtiszti Főiskolán is, etikát és logikát. Azok a tanárok, akik meghatározóak voltak számomra, azt tudták, amit én is szeretnék, hogy a hallgatóság arra az öt percre, másfél órára a világ legszebb és legfontosabb dolgának tartsa, amiről éppen beszélek. Szabad Gyuri bácsi és Hahn István ókortörténet tanárom ilyen volt. Megállt az idő, amikor tanítottak. Ez a pillanatba zsúfolt örökkévalóság a tanítás gyönyörűsége.

– És négyszeres nagyszülők is vagytok.

Katalin: A karantén miatt már régen láttuk őket, Évi lányunk gyerekei, két fiú, két lány 9 és 1 év között, de a járványtól függetlenül sem vagyunk nagyon aktív nagyszülők.

Pál: Nagyon jó látni, hogy mennyire szeretik egymást a gyerekek, hogy milyen erős tartást ad nekik már ilyenkor is a család. Jó, hogy a gyerekeink házasságban élnek, ma már ez sem általános. Szerintem a család, a szakma, a házastársi kapcsolat és a hit egy összefüggő rendszer, amelyek segítik egymást, és akkor az élet öröm. Még akkor is, ha itt fáj, ott fáj, ha nem leszünk fiatalabbak. Ahogy Nemeshegyi páter mindig mondta: „Emberek, élni szép, élni jó, ez legyen a vezérelvetek!” ♦



SZÖVEG –
VÉSEY MIKLÓS

SOROZAT –
APA, KEZDŐDIK!



ÉS MÁR INDUL IS

◆ Olvasol, egy fél percre nem nézel oda, úgyhogy eldobja a plüssnyuszit, felemeli a popsiját, és már indul is, mászik le a szőnyegről, át a nappalin, az előszobán, a bejárati ajtón, a kerten, végig az utcán, a rakparton, a Szabadság hídon, egy darabig az M1-esen halad, úgyhogy mire lapozol két cikk között, már az osztrák Alpokban csúszik a pocakján a síelők között, a ruhácskája tiszta víz, tokját hópelyhek csiklandozzák, a lejtő végén kuncog egy kicsit, de már megy is tovább, gyorsan terjed a videó az interneten, egy baba felmászott az Eiffel-toronyra, és megnyalta a legmagasabb pontját, de te nem látod, mert még nem értél a magazin végére, és mire felnézel, ő már egy repülő csomagterében játszik zörgős nejlonzacskókkal az óceán felett, leszállás közben átmászik az amerikai elnök lába közt, nyála a cipőjére csöppen, egy katona felhagy a tisztelgéssel, utána nyúl, de csak egy illatos babazokni marad a kezében, a gondolat halványan átsiklik az agyadon, hogy eltűnt a gyerek, aki ekkor már Japánban, az UNICEF világtalálkozó szónoki pulpitusán csócsálja a mikrofont, hogy aztán egy unokára vágyó képviselő

néni vegye oltalmába, átcsempészve őt a kínai határon, de amint leteszi, ő már szárguld is a Nagy Falig, ami végül is csak egy óriási járóka rácsa, felmászik rá, végigmegy rajta, biztos bebújt megint az ágy alá, gondolod, amikor ő az orosz télben ereszt el éppen egy méretes pukit, felmelegítve a szibériai falut, ahol évtizedekig áldják a nevét azért a plusz három fokért, de ő mit sem tud erről, mert már egy orosz rakétát csapkodva magyarázza a tervezőmérnöknek, hogy dádádá, aztán persze meglát valami színeset, és utánaered, meg sem áll Magyarorszáig, ahol a határőrök gyanús méretű pelenkájába néznek, de gyorsan megbánják, és fintorogva tovább engedik, Debrecen környékén nyűgös les, nem csoda, hisz két teljes órája ébren van, egy kamion tetején alszik egy kicsit, aztán Budapesten az aszfaltra pottyán, pont négykézlábra, végigmászik a rakparton, a hídon, be az utcátokba, a házatokig, át az ajtón, meglátja a cipődet, ráteszi a kezét, felnézel rád, merre jártál édes kisfiam, megint elmásztál a konyháig, meg vissza, kérdezed, ártatlanul mosolyog, ügyes vagy, apa büszke rád. ◆

Kép: Gettyimages Hungary

A családokért dolgozunk

Új támogatásokkal bővül
a családok otthonteremtési
programja



Az új építésű otthonok áfáját 5%-ra
csökkentjük, amely a CSOK felhasználása
esetén visszaigényelhető.

Részletek és feltételek: csalad.hu



Lívia beszélget

A TERHESSÉGI TESZTEK ÚTMUTATÓIRÓL

dr. Máthé Zsuzsa
jogász-történész-közíróval



Máthé Zsuzsa figyelemre méltó ötlete, hogy a terhességi tesztek tájékoztatójának lelkisegély-elérhetőséget is tartalmazniuk kellene. Így a pozitív terhességi teszt láttán kétségbeeső nők felhívhatnák a használati útmutatóban olvasható lelkisegély-telefonszámot, ahol egy szakértő tanácsadó fogadná a hívásukat. Talán ez átsegítené őket az első sokkon, utána pedig – ha szükséges, és igénylik – tovább tudná küldeni őket segítő szervezetekhez.

◆ **Kölnei Lívia: Hogyan jutott ez az eszedbe?**

Máthé Zsuzsa: Amikor kiderült, hogy várandós vagyok az első gyermekemmel, az egyáltalán nem idilli körülmények között történt. Átéreztem, hogy a nők egy része számára nagy érzelmi trauma szembesülni a babát jelző két csíkkal – ráadásul ez többnyire magányosan történik egy mellékhelyiségben. A másik szomorúan inspiráló élmény a váci kórházban ért, ahová a gyerekeimmel sokat jártam: egyszer épp abortuszról toltak ki egy magánkívül kiálló nőt. Ilyen tapasztalatok gomolyogtak bennem, amikor azon gondolkodtam, hogyan lehetne segíteni a nőknak az első sokkban. Annyiféle válsághelyzet lehet: egészségügyi, pénzügyi, párkapcsolati... vagy csak önbizalomhiány! Ebben a beszűkült tudatállapotban ráadásul ketyeg az óra, erős a döntéskényszer. Legalább a segítség lehetőségét fel kell kínálnunk – és mi lenne erre alkalmasabb egy éjjel-nappal ingyen hívható telefonszámnál, amelyet a terhességi teszttel együtt a kezében tart?



Egy terhességi teszt eredményének komoly lelki hatásai lehetnek.

K. L.: Szakvéleményt kértem az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézetől az orvostechnikai eszközök csomagolásán elhelyezett, segítő szándékú társadalmi hirdetésekéről. A terhességi teszteseteket többnyire külföldi gyógyszergyarak gyártják, alapvetően az ő szándékukon múlik, akarnak-e ilyen társadalmi hirdetést a teszt dobozára vagy dobozába tenni. Az OGYÉI azonban utólag, miután forgalomba került az eszköz, „piacfelügyeleti eljárás keretében” szankcionálhatja, ha a gyártó megszegi a használati útmutatókra vonatkozó szabályt, miszerint semmi más információ abban nem szerepelhet, csak ami az eszköz szakszerű használatára vonatkozik. És hogy kétségünk ne legyen: „Minden egyéb olyan adat, tájékoztatás, amely nem kifejezetten a rendeltetészerű használat és a szükséges óvintézkedések betartását szolgálja, azt a kockázatot hordozza, hogy elvonja a felhasználó figyelmét az elsődleges és lényeges információkról, így ilyeneknek nincs helye a használati útmutatóban és általában az eszköz csomagolásán vagy csomagolásában.”

M. Zs.: Én úgy vélem, abban reménykedem, hogy a magyar Alaptörvény és az abortuszszabályozás által meghatározott jogi környezetben helye lenne egy mindenféle kényszert mellőzve segítő kezdeményezésnek. Reménykedem, hogy ez a hozzáállás, ez a szabályozás változhat az egészségpolitikai szándék, esetleg társadalmi nyomás hatására, hiszen ilyenre volt már példa.

K. L.: Az intézet állásfoglalása szerint például egy válságterhességi tanácsadó telefonszám elvonhatná a figyelmet az elsődleges és lényeges szempontokról. Furcsa indoklás ez. Egy lelki összeroppanás nem lényeges egészségügyi tényező? Nem ér fel mondjuk egy allergiás reakcióval? Nem kellene ezt is megelőzni? Itt látom a kiskapu lehetőségét.

M. Zs.: Tudatosítani kellene, hogy egy orvostechnikai eszköz – egy terhességi teszt – nemcsak fizikai hatást okozhat, ha például nem rendeltetészerűen használják,

hanem a megmutatott eredménynek lelki hatása is lehet. A szabályozás és az OGYÉI állásfoglalása nem veszi figyelembe a pszichológiai szempontokat.

K. L.: Nekem kétségeim vannak azzal kapcsolatban is, hogy vajon a válságterhesekkel foglalkozó civil szervezetek győznék-e a segítségnyújtást a hozzájuk fordulóknak, ha megsokasodnának az ilyen hívások.

M. Zs.: Ha a segítő telefonszám mögött csak egy töredezett intézményi háló van, az nem elég. A válságos helyzetű kismamákat ma csak kisebb civil szervezetek segítik, akik eredményesen dolgoznak, de csak szűk kört érnek el. A kapcsolati erőszak krízishelyzeteiben van már országosan éjjel-nappal ingyen hívható telefonszám. Hasonló társadalmi támogatást érdemelne az a krízishelyzet is, amikor egy nő egyedül szembesül a súlyos döntéssel: „Megtartsam, vagy ne tartsam meg a gyermekemet?” Hiszen sokuknak csak az kell, hogy az első ijedségben halljanak egy megnyugtató hangot. Kényszer- és ideológiamentesen, kizárólag az anya lelkiállapotára fókuszálva képzelném el ezt a telefonos segítséget.

2019-ben 25 800 terhességet szakítottak meg hazánkban – milyen jó lett volna, ha ebből csak néhány baba megszülethetett volna azért, mert az anyukájukat első ijedségükön valakik átsegítették! Családbarát Magyarországon élünk, szerintem a mostaninál soha nem volt jobb alkalom arra, hogy a válságban lévő terhesek ügyét is jól szervezeten felkaroljuk. ♦

Az abortuszok száma az 1964. évi kiugróan magas szám óta (100 élve születésre 140 abortusz jutott) fokozatosan csökken, a közvélekedés szerint a szexuális felvilágosításnak és a teherbeesés elleni védekezésnek köszönhetően. Pedig a válságba jutott terheseknek nyújtott segítség ugyanúgy hatásosan csökkenthetné az abortuszok számát.



SZÖVEG –
SKITA ERIKA, TURÁNI SZABOLCS

SOROZAT –
ÉRTSÜNK SZÓT!

A legjobb ajándék – NEM CSAK KARÁCSONYRA

Amikor azon gondolkodom, mi is lenne a legjobb karácsonyi meglepetés a gyerekeimnek, mindig eszembe jut, hogy az igazán jó ajándék sokáig velük marad. Összegyűjtöttünk néhány készséget, amelyek évszaktól, ünneptől függetlenül segítenek a mindennapokban.

◆ UDVARIASSÁG

Udvariasságnak lenni nem ment ki a divatból. Ha mégis, akkor legyünk ódivatúak. Mindenkinek jólesik, ha figyelnek rá, ha észreveszik, hogy mire van szüksége. Legyen szó akár csak annyiról, hogy kérünk vagy megköszönünk dolgokat.

Néhány nappal ezelőtt egy reggeli bevásárlásnál egy idősebb úriember egyetlen újsággal állt sorba, én pedig jeleztem neki, hogy nyugodtan előzzön meg bennünket, mert nekünk nem okoz gondot, ha megvárjuk, míg megveszi azt az egy terméket, ő viszont hamarabb végez, ha előtünk fizethet. Emlékszem a kislányom arcára, amikor az úr azt mondta, hogy igazán köszöni, és most már nagyon szép napja lesz. Jót tenni jó, nem csak karácsonykor.

EMPÁTIA

Minden vitát más megközelítésbe helyez, ha több nézőpontból is meg tudjuk vizsgálni azt. Nagyon jól hangzik, ám megvalósítani már egyáltalán nem ilyen egyszerű. Amikor empatikusak vagyunk, beleképzeljük magunkat a másik helyzetébe, onnan is megnézzük a szituációt, és ezután reagálunk rá. Ezzel azonban nem vettük végig azokat a lépéseket, amelyekre végig kell mennünk, hogy el is jussunk az áhított célig: olyan megoldást találjunk,

amelyben nemcsak a mi véleményünk/érzelmeink/érdekeink jutnak érvényre, hanem mindenkié, aki az adott helyzetben benne van.

Egy példa: ha a gyerekünk reggel nem szeretne időben elindulni, akkor az empatikus hozzáállás igen sokat kíván meg tőlünk. Először is, el kell engednünk azt a hozzáállást, amely csak a probléma megoldására koncentrál („ki kell jutnunk azon az ajtón”). Ha el tudjuk képzelni, hogy a szőnyegen elmélyülten játszó gyerekünknek milyen lehet, amikor hirtelen és azonnal meg kell szakítania a játékot, akkor egy lépéssel közelebb kerültünk az empátia alkalmazásához. Ha nem csak a mi órára pillantgató, türelmetlen szemszögünkben nézzük a dolgokat, akkor könnyebben mondhatunk olyat, amit megért a másik fél. A „már ötször szoltam, hogy indulunk kell” nem lesz elég.

Egyetlen olyan mondat, mint a „nagyon szeretnél még játszani” vagy a „szívesen maradnál és játszani még”, meg tudja változtatni az „induljunk már” és a „neeeem” játszma lefolyását és végkimenetelét is. És még mielőtt összehúzott szemöldökkel azt kérdeznénk, hogy hogyan segít az, ha a gyerek azt csinál, amit akar, tisztázunk valamit! Az, hogy egy helyzetet megnézzünk más nézőpontból, és elfogadjuk a másik fél érzelmeit, nem jelenti azt, hogy átadjuk az irányítást. Annyit jelent, hogy nem



egymásban látjuk a problémát, hanem egymás mellé állunk, hogy közösen megküzdjünk az adott helyzet nehézségeivel. Ha a két oldal ellenállása, kötélhúzása megszűnik – akár csak azért, mert hajlandóak vagyunk meghallani, amit a másik mondani akar –, az energiáinkat fókuszálhatjuk a megoldás keresésére.

Azok a gyerekek, akik megtapasztalják, milyen az, ha figyelembe vesszük az ő érzelmeiket is, sokkal inkább hajlandóak erre visszafelé is. Az érzelmek elfogadása nem azt jelenti, hogy leheveredünk mellé a szőnyegre és feladjuk, hogy elinduljunk. Azonban ez a lépés az, ami kihagyhatatlan, ha a szembenállás helyett azonos térfelel szeretnénk állni.

A törődés és empátia messzebb visz, mint csak ki az ajtón.

REZILIENCIA

Az idei év mindannyiunk számára próbatétel. Meg kellett tanulnunk új helyzeteket kezelni, új megoldásokat találni, amikor a régiak nem voltak elérhetőek. A rugalmas alkalmazkodás készsége, a reziliencia minden korábbinál fontosabbá vált.

Gondolhatnánk, hogy a reziliencia készsége akkor erősödik meg, ha a saját hitük, elszántságuk segíti át

a gyerekeket a nehéz helyzeteken, valójában azonban sokkal fontosabb, hogy támogató kapcsolatuk legyen, mégpedig elsősorban a szülőkkel. Ahogy nőnek, egyre kevésbé vesszük észre, ha a támogatói oldalon állunk, hiszen az elvárások az irányukba megnövekedtek, miközben nem halmozzuk el őket dicsérettel. A támogatásunk akkor is sokat számít, ha azt a visszajelzést kapjuk éppen, hogy csak púp a hátukra.

Azzal segíthetünk, hogy elérhetőek vagyunk, és jelezzük nekik, hogy nem kell mindent egyedül megoldaniuk, kérhetnek segítséget. Amikor önállóságra biztatjuk őket, olyan dolgok megoldását várjuk el tőlük, amire valóban képesek: elkészíteni egy reggelit vagy betenni a tányért a mosogatóba. Amikor azonban olyan helyzettel állnak szemben, amivel még nem találkoztak, vagy nehéznek találják a jó döntés meghozatalát, jó, ha érzik azt a biztonságot és bizonyosságot, hogy van kitől segítséget kérni.

Használjuk ki az élet adta lehetőségeket, és keressünk minden helyzetre több megoldást! Így kreativitást, kitartást és rezilienciát tanulnak a gyerekeink, hiszen könnyebb lesz egy új megoldással előrukkolniuk, ha egyébként is azt látják, hogy egy-egy helyzetnek több kimenete lehet, és nem állunk meg a „mindig így szoktuk” verzióinál. ♦



A SAJÁT OTTHON FONTOS A MAGYAR CSALÁDOKNAK

Az új Otthonteremtési Program népszerű a magyar családok körében, és a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) lakhatáshoz kapcsolódó kutatásának eredményei azt bizonyítják, hogy a 2021. januártól elérhető újabb támogatásokra is nagy igény van.

◆ Az otthonteremtési program jelentősége meghatározó a gyermekvállalás szempontjából, hiszen a magyarok szerint az önálló otthon és a megfelelő lakásvizonyok szükséges feltételei a családalapításnak és a család bővítésének, ahogy ezt a KINCS kutatásai is mutatják. Magyarországon a 25 év alatti fiatalok szerint a gyermekvállaláshoz szükséges három legfontosabb feltétel a testi-lelki egészség, a biztos munkahely és a megfelelő lakásvizonyok. A KINCS 2019-ben készült kutatása alapján a fiataloknak különösen fontos a saját otthon: a megkérdezettek egy ötös skálán 4,6-ra értékelték a megfelelő lakásvizonyok jelentőségét a gyermekvállalás szempontjából.

A családok otthonteremtési programja, a CSOK és annak bővítése vagy akár a lakáshitel gyermekek születéséhez kötött elengedése is olyan elemei a tavaly indult Családvédelmi Akciótervnek, amelyek széles körű társadalmi támogatottságot élveznek. Az ideai felmérések alapján a CSOK a második legnépszerűbb családokat segítő intézkedése az Akciótervnek, a megkérdezettek 89 százaléka egyetért vele.

LAKHATÁS 2020 – KUTATÁSI EREDMÉNYEK

A KINCS 2020 októberében 1000 fős országos, reprezentatív kutatást végzett a 18-49 év közötti felnőtt lakosság körében. A megkérdezettek 65 százaléka saját tulajdonú

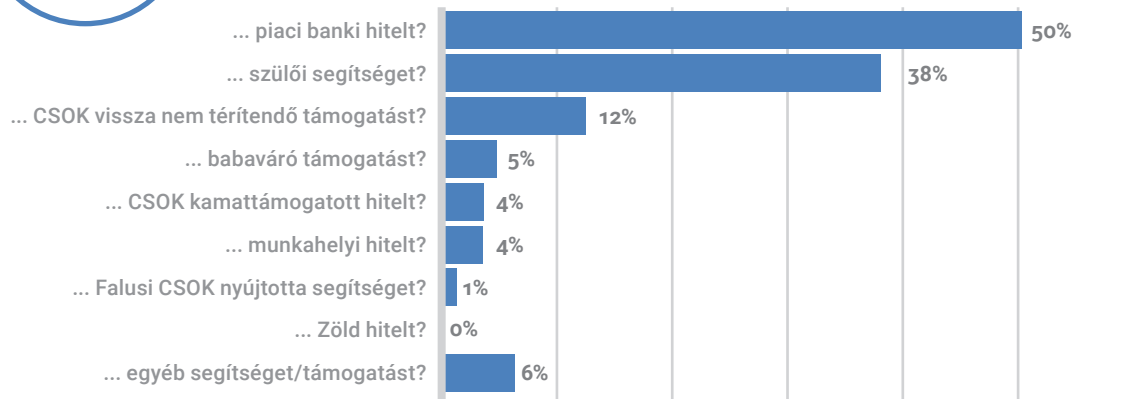
ingatlanban lakik, 16 százaléuk a szülei ingatlanában, 14 százaléuk albérletben. 3 százalék mondta azt, hogy önkormányzati bérlakásban él, 2 százalék pedig azt, hogy ismerősöknél, barátoknál, rokonoknál. Azoknak, akik saját ingatlanban laknak, 50 százaléka igénybe vett piaci banki hitelt a vásárláskor, 38 százaléuk szülői segítséget, 12 százaléuk CSOK vissza nem térítendő támogatást kért. További 5 százaléuk babaváró támogatást, 4 százaléuk CSOK kamattámogatott hitelt, szintén 4 százaléuk munkahelyi hitelt, 1 százaléuk falusi CSOK nyújtotta segítséget használt fel, 6 százaléuk pedig egyéb támogatással élt. (A válaszadásnál több lehetőséget is megjelölhettek a saját ingatlanban élők.)

A KINCS vizsgálta a 18-49 év közötti gyermekvállalási korban lévő magyarok otthonfelújítással kapcsolatos terveit is. Ebből kiderült, hogy annak ellenére, hogy 60 százaléuknál volt valamiféle felújítás az elmúlt 5 évben, mégis 62 százaléuk úgy véli, hogy a közeljövőben is szükséges lesz erre költenie. Több mint felük már a következő 3 évben tervez otthonfelújítási munkálatokat, közülük minden második a gyermekeknek járó támogatás igénybevételével.

A kutatásból kiderült, hogy a fiatal válaszadók 87 százaléka tervezi úgy, hogy 50 éves korára saját tulajdonú ingatlanban fog élni, 64 százaléuk saját házban, míg 23 százaléuk saját lakásban képzelel el a jövőjét.



HA VÁSÁROLTA, AKKOR A VÁSÁRLÁSHOZ IGÉNYBE VETTE-E... (az „igen” válaszok százalékos aránya)



Bázis: Azok, akik saját ingatlanban laknak (N=648)

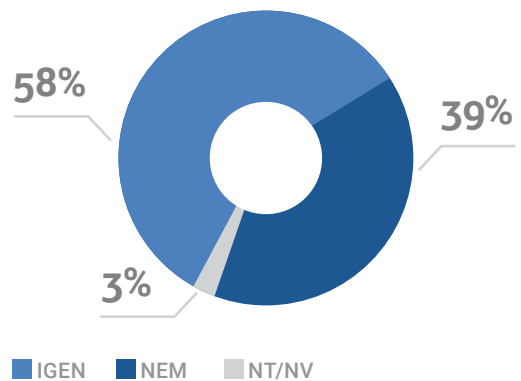
AZ ÚJ OTTHONTEREMTÉSI PROGRAM ELEMEI

2021. január elsejétől az új építésű ingatlanok áfája 27-ről 5 százalékra csökken, ha pedig valaki CSOK-ot is igénybe vesz az ingatlan vásárlásakor, az 5 százalékos áfát utólag visszaigényelheti.

Ezek mellett az otthonfelújítást is támogatják: a legalább egy gyermeket nevelő családok otthonuk felújítási költségeinek felét – legfeljebb hárommillió forintig – átvállalja az állam. Ez a támogatás vonatkozhat energetikai korszerűsítésre, a fürdőszoba, a konyha vagy akár a teljes lakás felújítására is. Az állam a beszerzett anyagok és az igénybe vett munkaerő költségeinek felét az összegyűjtött számlák alapján utalja vissza. A támogatás iránt a férjével és gyermekével vidéken élő Adrienn is érdeklődik: „Elsősorban a tetőt szeretnénk felújítani, de fontolgtatjuk azt is, hogy a zuhanykabint egy kisméretű kádra cseréljük, illetve hogy a konyhában felszedjük a régi burkolatot és laminált padlót rakjunk le. Majd meglátjuk, hogy a tervek közül mi lesz megvalósítható” – meséli. A támogatás a gyermek 18 éves koráig biztosan igényelhető, de a gyermekek otthongondozási díjára jogosultak életkori határ nélkül is élhetnek a lehetőséggel.

A gyermekesek vagy gyermeket tervezők CSOK-kal vásárolt ingatlan esetén illetékmentességet is élveznek (ezt nem utólag kapják vissza, hanem egyáltalán nem kell befizetniük), és mostantól azok a párok is igénybe vehetik a CSOK-ot, akik beépítik a családi házuk tetőterét, tehát szeretnék a szüleik vagy nagyszüleik házában kialakítani otthonukat. Egy gyermek vállalása vagy nevelése esetén

TERVEZI-E AZ OTTHONUK FELÚJÍTÁSÁT A KÖVETKEZŐ 3 ÉVBEN?



Bázis: Azok, akik saját ingatlanban, vagy szüleik ingatlanában laknak (N=803)

600 ezer forintot, két gyermeknél 2,6 millió, három gyermeknél 10 millió forintot vehetnek igénybe vissza nem fizetendő támogatásként. A többgenerációs otthon létrehozásának támogatása kizárólag a tetőtér-beépítésre vonatkozik, hozzáépítés esetén bővítésre vonatkozó CSOK-ot lehet igényelni.

Az ingatlan vásárlása esetén fizetendő közjegyzői díjakat is maximálják, amivel az a céljuk, hogy ne lehessen akármekkora összeget elkérni, ha valaki ingatlant vásárol, és ahhoz hitelt vesz fel. Ez több tízezer forint megtakarítást jelent majd. ♦